

Prva naša pomorska revija

Kap. Ivo Šišević

Préd 40 godina izlazio je u Dubrovniku časopis istog imena kao i danas — »Naše More«. Taj mjesečnik je bio glasilo Jugoslavenske pomorske matice Društva jugoslavenskih pomoraca i prijatelja mora sa sjedištem u Dubrovniku. Prvi broj toga glasila izašao je 1. studenoga 1919. god. i do konca godine izašla su samo još dva broja. U 1920. godini izašlo je još osam brojeva, a osmi broj izašao je u mjesecu listopadu i uredništvo je objavilo, da tim brojem časopis prestaje izlaziti, jer je provedena fuzija Jugoslavenske pomorske matice u Dubrovniku, Saveza Jugoslavenskih pomoraca (Rijeka) u Bakru, Kluba Jugoslavenskih pomoraca u Zagrebu i Jugoslavenske matice (Galeb) u Beogradu i osnovana je jedinstvena organizacija pod imenom Jugoslavenska pomorska matica sa sjedištem u Beogradu, i to kao šira radna zajednica pomoraca, brođara, ribara i njihovih prijatelja. Ova organizacija je ostala u uskoj vezi sa Savezom jugoslavenskih pomoraca (Rijeka) sa privremenim sjedištem u Bakru, i ono je bilo čisto staleško udruženje pomoraca. U smislu političkoga centraliziranja, koje se tako dosljedno provodilo u staroj Jugoslaviji, razumljivo je, da su se navedena društva morala amalgimirati u jedno i prema tome je i časopis »Naše More« bio kratkog vijeka u periodu svog izlaženja. Predsjednik novoosnovane organizacije bio je prokušani politički i javni radnik Juraj Biankini, a dubrovački delegat na konstituirajućoj skupštini 16. lipnja 1920. godine dr. Ljubo Leontić, koji je kasnije odigrao značajnu ulogu

u širenju jugoslavenske misli u hrvatskim krajevima. S historijskog aspekta nas najviše zanima sam časopis »Naše More«, jer je niknuo i izlazio u Dubrovniku i kao takav spada u kulturnu i pomorsku prošlost našega naroda, a specijalno grada Dubrovnika. Kako se u uvodnom članku »Naša prva riječ« kaže u prvome broju časopisa, da je niknuo u gradu, »U Dubrovniku, gdje se je u osmom vijeku sagradila prva galija protiv Saracena, u gradu, koji svoju slavnu prošlost i bogatstvo duguje svijetloj pučini mora, koji je znao obraniti svoju slobodu proti lavu kralašu i bijesnom zmaju, u gradu, koji je u uzama dvoglavog orla znao podignuti neovisnu trgovačku mornaricu, da se njome nadoveže na slavnu prošlost i uzdrži narodni duh za buduće svijetle dane...«, to je i razumljivo da je časopis dobio baš to ime, koje je nosio. Nadalje se kaže u članku: »Naša je svrha, da interesujemo svakoga za naše pomorstvo i riječnu plovidbu, za ribarstvo i druge granne narodne privrede koje su tim u vezi, kao što ćemo se brinuti i za staleške interese naših pomoraca i ribara«. Znači, socijalno i ekonomsko podupiranje i potpomaganje svojih članova i promicanje staleških interesa onoga vremena kako bi se došlo do što jače materijalne i moralne pomoći.

Časopis »Naše More« donosio je kroz svojih desetak brojeva članke, kritičke prikaze, studije i kraće beletrističke radove, prikaze iz grana što zasijecaju u pomorstvo, kao pitanje brođarstva, ribarstva, pomorskih škola, lučkih radnja i uredaba. Tretirao je i staleška pitanja naših pomoraca, riječnih brođara i ribara i štutio je njihove interese i zagovarao je njihove opravdane zahtjeve. Neki broj imao je i po koju geografsku mapu, nadalje bilješke, društvene vijesti i zanimljivosti iz svijeta, sve to popraćeno kratko i informativno. Interesantno je nakon 40 godina listati stranice toga našega prvog pomorskog časopisa, koji je bio u staroj Jugoslaviji prva naša pomorska revija uopće, i ulaziti u pomorsku problematiku, koja je onda mučila naše pomorce i kulturne radnike na promicanju našega pomorstva, koje je bilo tek u počecima, u prvom formiranju, u jednom teškom i dezolatnom stanju direktno poslije Prvog svjetskog rata. Svemu se htjela dati neka zaobljenost, neki dublji studij u rješavanju nekoga problema i neka idejna cjelovitost, ali s naše današnje perspektive sva ta mučna naprezanja i plemenita nastojanja imaju oblik nekog početništva, nečeg nedorečenoga ali zato nečeg dobronamjernoga. U poštivanju tog pionirskog rada na polju našeg pomorstva iznijet ćemo pred čitaoce današnjeg časopisa »Naše More« sve ono, što se nalazilo u tim brojevima svrstano po autorima i strukama kako je to bilo moguće učiniti najbolje i najpreglednije.

Iz beletristike ima veoma malo radova i to samo dvije priče, više kao neke nedorečene skice:

Frano Ivanišević: Ispod svijeeće (Lov na srdjele). 1919, I-6.

„ „ Tajne mora (Ptičja idila iz nedavne ratne dobe). 1920. II-14.

Pod idejne i ideloške članke uredništva mogli bismo svrstati ove:

Kap. Milan Kosović: Budućnost Jugoslavije leži na moru. 1919, II-1.

GODINA II.
SVEZAK VI.

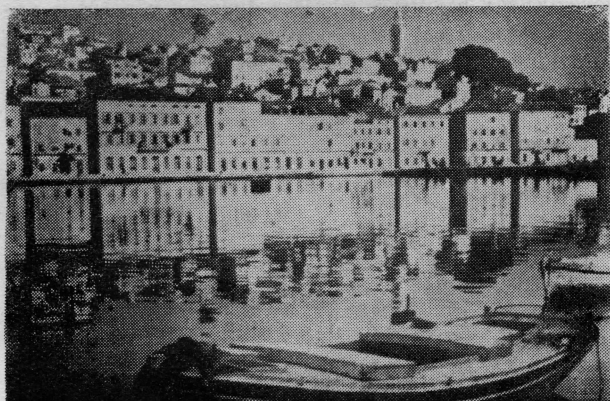
NAŠE MORE

GLASNIK
JUGOSLOVENSKE
POMORSKE
MATICE

SVEZAK ZA JUNIJ 1920.
U DUBROVNIKU 1. JUNA 1920.

- M. Bartulica: Jugoslavija u svjetskoj utakmici kao ugledni pomorski faktor. 1920, I—4.
- Frano Ivanišević: More živa glavica. 1920, I—16.
- Kap. F. Stojčić: »Mare nostrum«, 1920, II—33.
- L.: Sloboda mora. 1920, III—49.
- : Za naše more. 1920, VIII—171.
- Sa problemom luka bave se članci:
- Ing. P. Senjanović: Nova splitska luka. 1919, II—3.
- Prof. Ivo Juras: Zadar kao trgovačka luka. 1920, I—9.
- „ O budućnosti gruške luke. 1920, V—99.
- LABOR: Budućnost gruške luke. 1920, VI—121.
- Iz područja pomorstva izišli su ovi članci:
- Kap. I. Šašić: Borba mornara s pogibeljima kopna. 1919, I—9.
- : Nezgode jednog ronioca. 1920, I—18.
- Kap. S. Petković: U ciklonu. 1920, I—20.
- x: Krštenje Lovčena, prvog jugoslavenskog slobodnog parobroda. 1920, VII—145.
- D. D. V.: Lloyd (Lloyd's register of shipping). 1920, VIII—179.
- Sa životom mora bave se ovi sastavci:
- x: Kako Američani spašavaju morske rake od propasti. 1919, I—17.
- E. M.: Tajne mora. 1919, II—16.
- Kap. Ivo Bronzan: Važnost mora za saobraćaj, 1920, II—42.
- A. Peručić: Novija proučavanja okeana. 1920, III—65.
- A. Peručić: Pomorsko razgledanje. 1920, IV—78.
- Dorbić Vicko: Naš pomorski prometni saobraćaj. 1920, V—105; VI—134.
- Sa problematikom ribarstva bave se ovi članci:
- S. Pavlina: Ribarstvo (Uzrok pomanjkanja ribe). 1919, II—10.
- a —: Ribogojstvo na našem Jadranu. 1920, I—2.
- Juraj Carić: Za naše ribarstvo. 1920, II—39.
- M. Sardelić: O nadležnosti u pomorskom ribarstvu. 1920, IV—73.
- P. Radić: Najveća zapreka za uređenje ribarstva. 1920, IV—83.
- M. Sardelić: Gojenje morske ribe i nadležnost. 1920, VI—140.
- : Sušena riba. 1920, VII—166.
- O ratnoj i trgovačkoj mornarici izašli su ovi članci:
- Gjuro A. Pany: Zašto nam treba ratna mornarica? 1920, III—51.
- ST.: Trgovačka i ratna mornarica. 1920, IV—86.
- x: O derekviziciji naših trgovačkih parobroda. 1920, VII—147.
- Brodogradnjom se bave ovi članci:
- D. D. V.: Novo građenje brodova u betonu, 1920, II—45; III—60.
- M. Sardelić: Dve, tri o brodu, 1920, V—108.
- Sa staleškim problemom bave se ovi članci:
- Nautilus: Mirovinska zaklada za pomorce. 1920, I—6.
- Dr. Ante Verona: Pravo kažnjavanja pomorskog kapetana u našem pravu. 1920, VI—128; VII—155.
- Juraj Carić: Čudnovati propisi. 1920, VII—149.
- O pomorskom školstvu izašao je samo jedan članak i to:
- Petar Šakić: Pomorsko-strojarska škola i privremeni tečaj za pripremu mašinista. 1919, II—12.
- a pomorskom terminologija bave se ovi napisi:
- Juraj Carić: Za jedinstveno pomorsko nazivlje. 1919, I—4.
- M. Sardelić: Iz moje beležnice (Prilog našoj pomorskoj terminologiji). 1920, III—62; VII—161.
- j. c.: O nekoj čudnoj pomorskoj terminologiji. 1920, IV—80.
- Gjuro pl. Paravić: O našem brogarskom nazivlju. 1920, VII—164.
- Juraj Carić: O pomorskom volapiku. 1920, VIII—174.
- Isto tako je izašao i jedan odlomak prijevoda:
- A. Russo: Antologia marinaresca, sv. III. kao i jedan nekrolog o Mariji Račić, 1920, I—1.
- Osim toga izašao je i jedan statistički pregled:
- Promet u našim glavnim lukama zadnjih godina prije rata. 1919, II—3. i dvije geografske karte kao prilog uz pojedini broj:
- Kaštelanski zaljev. 1919, I.
- Pregledna karta Kaštelanskog zaljeva. 1919, II.
- Današnji ilustrirani časopis »Naše More«, glasilo Kluba pomoraca »Miho Pracat«, Dubrovnik, nema nikakve veze s istoimenim časopisom, koji je izlazio u Dubrovniku pred ravnih četrdeset godina. U imenu bi se mogla samo nazrijevati eventualna neka publicistička tradicija ako se potsjetimo, da je taj časopis bio naša prva pomorska revija, koja je izlazila u staroj Jugoslaviji. To su bile godine neposredno poslije Prvoga svjetskoga rata, kad još nije bio potpisan ni Rapalski ugovor i kad je prijetila svakodnevna opasnost od nasilnog otuđivanja naših pojedinih primorskih krajeva. Takva patriotska budnost, nacionalni ponos, socijalna briga i staleška povezanost razumljiva nam je i tome je sve onda stremilo, pa u sistematskom razvijanju jugoslavenske misli nije se toliko pazilo, da li su članci i literarni produkti pisani jekavskim ili ekavskim govorom, da li se sjedišta društva nalaze ovdje ili negdje drugdje i da li su intencije pojedinaca općenacionalno ispravne ili s političko-centralističkim tendencijama, već je glavno bilo, da se grupiraju razasute snage duha i znanja. Iako je stara naša pomorska tradicija, iako se naše pomorsko ime pročuilo diljem svijeta, ipak smo imali u prošlosti veoma malo revija, koje su izlazile na našem jeziku. Za vrijeme Austrije je u Trstu izlazio na hrvatskom jeziku pomorski prilog »Tršćanskog Lloyd«, a za vrijeme Prvoga svjetskog rata izlazila je u Sarajevu revija »JEDRO«. To bi bilo sve u smislu naše pomorske žurnalistike, pak stoga smatramo i ubrajamo i »Naše More«, kao našu prvu pomorsku reviju u Jugoslaviji, među vrijedne pionirske priloge našoj pomorskoj publicistici, koja se vremenom usavršavala i kompletirala, dok se nije popela do onog dometa kako to najbolje odgovara danas socijalističkom uređenju naše narodne i državne zajednice.

Lošinj